

Akwan me Gukrye me Wer 40 - Namba 25

Namba Abicel me Ezekiel

Jeff Pippenger

2026-08-11

An atye ka kwanyo ki i but buk me Testimonies ma miyo lini mapatpat me ada i kabedo ki yub me Ezekiel, Isaiah, ki John i iye Abalama Maleng. John odoko me neno dwon ma nen calo i nyuma ne i Buk me Revelation, ot i acel.

An atye i Cwiny i Nino pa Rwot, dok acako winyo nyuma na dwon madu, calo pa turumbeta, ka waco ni, An Alpha ki Omega, me acel ki me agiki: ci, ngo ma ineno, ket i buk, dok ior ne i kanisa abiriyo ma tye i Asia; i Ephesus, ki i Smyrna, ki i Pergamos, ki i Thyatira, ki i Sardis, ki i Philadelphia, ki i Laodicea. Dok adog me neno dwon ma oloko kweda. Ka adokke, aneno candlestick abiriyo me gold. Revelation 1:10–12.

Ki mwalo Patmo, ka dok i ka lela me polo, ka John neno wang acel pa Kristo ma Siita White owaco botwa, en aye wang acel tye ma Daniel neno i otino apar me buk ne.

“I kare eno an Daniel acan ka yuut pi ceng adek ducu. An pe acamo mugati ma mit, kata ringo onyo yat pe oduyo i dogo, kede pe anywalo abira mo Ka dong acwalo wanga me malo, aneno, ci ngat acel tye ka rwate ki bong lenin, ka tyenone oyweko ki jabu maber pa Uphaz. Doko cwin bene calo beryl, kede wangone calo lanyut pa lyeto, wang-kiwangne calo tung me mac, kede badye ki tye-ne calo kopa ma gilwongo maber, kede dwon lokke calo dwon pa lwak mapol’ (Daniel 10:2–6).”

“Lok me piny man rwate ki ma Yohana omiyo ka Kristo onywaki bot i Wic Patmos. Pe en dano mapol kato Wod pa Lubanga aye onen bot Daniel. Rwot wa bino kacel ki laloc acel ma polo me pwonyo Daniel gin ma bitim i nino me agiki.” Sanctified Life, 49.

Abar nino me acel nyutu kit ma Ayabo pa Yesu Kricito oyabore ka lacen mapol me dano pud pe otum gik. Ayabo eno pe omiyo ki Lubanga bot Yesu, ma en omiyo bot Gabrieli, ma en dok omiyo bot Yohana ki cik me Yohana oro kwena bot kanisa abiro. Isaya otyeko nongo cike ne me timo jami acel i cabi mutek, dok Ezekieli bene onongo cike acel i cabi aryo ki adek. Yohana obedo ajenjeny ka en onongo cike ne, Ezekieli ki Daniel obedo jomwoc i Babilon, dok Isaya obedo ka ngene i wi ginac me rwot maraco Ahazi me Yuda.

“Tyen onongo tye i kin tyen mukene i yo ma rwomne pe yot ni, ma ka i neno woko me acel, ginyuto ni Ezekiel calo gin ducu tye i balbal. Ento ka gicako move, gubedo ka cito ki atir matir maduon, i rwom maber dok i akwano ma pe twero bal. Jami me polo ma tye ki kwano ne gityeko tyen magi me cito, dok malo lok ducu, i kom tron me sapphire ma tye ki ducu maleng, ne tye Won Matwal; ka i wi tron ne tye lobo me tɛkɛ ma otwero cingol woko, cal me kica ki mar. Ka ducu ne omedo Ezekiel gi ducu me dwong malwor me jami ma onenogi, opoto piny ki wangge i ngom, ka dwon acel ne owacci ni okwong dok owil lok pa Rwot. Ka dong omiye kwena me goro Israel.” Testimonies, 751.

Kadi awinyo ducu awinyo pa Ladit ka waco ni, “Ngat ange ma atye ka cwalo, ka ngat ange ma bino dok cenwa?” Ka dong an awaco ni, “An eni; cwala an.” Isaiah 6:8.

“Nyweno man obedo ni omiyo ne Ezekieli i kare ma tamo duu olio neno me cwer cwiny ma lit. Eneno piny pa kwararane tye ka bedo gumu, pe tye kwo...”

“Bot kede calo tye, ka Lubanga ne tye cok me yubo bot Jan ma omar pire tek iye lok me ginacoya me kanisa pi anyim me kare ducu, En omiye cing me geno me ni Lagwok tye ki adwogi kacel ki orom pire i kom lwak Wiye, kun oyubo ni bot en tye ‘Ngat mo ma calo Wod dano,’ ma tye kawot i kin lampa, ma ne pego tyen lok me kanisacel abicel. ...

“Pwonyo man eno tye pi ber wa. Omyero wakwac ni adiiwa i kom Katonda, pien kare acel tye ka i wang wa ma bi temo tipu pa dano. ...”

“Wa tye ka culo i wi doggola me tim mapol matelo dok mapire tek. Oboni tye ka timore oyot oyot. Rwot tye ka i doggola. Ceng acel me kare ma piny tweng miyo miti ma opong opong i wangwa ni bino oyabo anyimwa, me cente kwo ducu. Ping me lweny pa kare mukato bino duoko cako; ping manyen me lweny bene bino aa. Gin ma gibino timo i piny wa pe pudi kit ma ngat mo keken twero mar tam. Satana tye ka timo tic ki i kom lutic pa dano. Jo ma tye ka temo loko Katiba dok me nongo cik me cuku gwoko Sabato pa Ceng Aparac, pe gitye ka ngeyo maber adada ngo ma bino bedo agiki. Kacung adada tye ka i wiwa.”

“Enti lutic pa Lubanga pe myero ogen bedo ka geno gin kene i kare me peko man madit. I nyut ma kimiyo bot Isaiah, bot Ezekiel, ki bot John, waneno kit ma polo owot kacel matek ki tim ma tye ka timore i kom piny, ki kit ma gwok pa Lubanga dit tutwal pi joma leng dong gin gene pire. Piny pe tye ma pe tye ki Latic. Tero me tim ma bino tye i cing pa Rwot. Loc me polo ma dit loyo dako kacel ki cik me rok me lobo, bene ki peko pa kanisa pire, tye i gwokke kikome. ...”

“I yo neno pa Ezekiel, Katonda bene obedo ki cingi iye piny otin pa kerubim. Man tye me pwonyo luticce ni en teko me polo ma miyo gi lonyo. En obiketo tic kacel kwede gi ka gi bikwanyo bal woko dok gicake i cwiny gi i kwonegi.

“Lyeto maleng ma tye ka wot i kin jami ma tye kwo, ka acel acel ka maru me lyeto, nyuto dwong celer ma ki iye tic man obedo ka mede nywal nywal nyaka i agiki. ...”

“Oria, pe tye cawa kombedi me koko ki kwek, pe tye cawa me cweyo peko i nying akalakala ki pe-ye-ye. Kristo pe en kombedi Lagwok ma tye i lyel manyen pa Yusufu, ma ogeng-i ki got maduong’ dok okwanyo ci i kom gi cing-kwena pa Roma; wa tye ki Lagwok ma ocer. En Obwola, Rwot pa zasti; En bedo i kin kerubim; dok i tung marwa pa lweny ki golo-golo me woko pa lobo, En pud gwoko jo pa En. En ma rwot i polo en Lagwok wa. En pimo atematema ducu. En neno mac me dog ot ma myero item cwiny dano acel acel. Ka gang me teko pa kabaka gubedo ka gubalo, ka tonge pa wang-kwena pa Obanga gibedo ka gicel dwong i cwiny pa wasigu pa En, jo pa En bibedo ki kuc i cing pa En.” Testimonies, volume 5, 752–754.

Jami adek maracel me i Buk Pa Lobo nyutu adaa ni cing pa Nying pa Kany me Yecu Kricito kimiyo ne dano ci ma kitgi kikelo i kerob me jami ma lakwena man onongo otimo i gang kwo. Ka wa donyo i gang kwo me polo, ci ka wa tye ka gamo cing ma wa keto ni wa tero me tito. “Mac me

ot” ma temo “cwiny dano ducu” en mac me ot ma tye i Malaki adek.

Ento ngat adwong mene twero dok bedo i nino me bino ni? Kede ngat adwong mene twero cung ka en onyutu kore? pien en calo mac me ngat ma yweyo jami me nyeko, kede calo sabunu me ngat ma lwoko kwede; En bimvero piny calo ngat ma yweyo kede ngat ma pwodho fedha: kede en bipur nyig Levi, kede biyweyo gin calo wolo kede fedha, wek gin gitye me miyo Yehova jam me tyer i tim me sprawa. Ci jam me atim pa Judah kede Jerusalem biworo Yehova, calo i nino me con, kede calo i mwaka me mbele. Malaki 3:2–4.

Lakwena ma lyeto fedha ngeyo ni fedha obedo i wang ma lyeto pi kare ma opore, ka fedha dong oling ling pien omiyo kit ma twero nyutu wang lakwena ma lyeto. Adwogi man ikom kit ma ne gityeto fedha i kare me lobo me con, rwate kacel ki tic me lok ma tye ka kelo gin me omedo, “marah,” ma Daniel oneno i cura apar. I nino magiko magi, Rubanga tye ka telo lutino Wiye donyo i kabedo maleng pi temo, pwonyo me lengo, ki purgo jo ma gilero pi bedo but tanda me cik me jo mia acel ki apar angwen. I kare man, “En obed ka tic kacel ki” wa, “ka” wa “walek richo ci wabed maleng i cwiny ki i kwo.” Mukene calo i Daniel apar tongo lwor ki ringo kiwoko yub man, ento jo ma gicako nyut i Daniel, ma gineno neno maduong me wang me neno i tyen lok me nyut pa Yesu Kristo, “gin” calo ma Isaya onyuto, warga gi dok gibino cako ki mac ma aa i wang otero me altar, ci gibedo ma gileng, ki giketo tayari pi cimo kwena bot kanisa ma oloyo woko, ci bang’e bot lobo ducu.

Lok tye ka kelo bot cwiny ma atir ma i Kacok Maleng. Lebitikus acel ki adek ka kicoke kacel ki kare me Pentekoste, kibedo ka kiyubo me nyuto Arka me Lagam ma i Kabedo Maleng Madit. I yie, kit me lok me cik ma i cabo tye ka nyuto alam me yoo adek i yore me ngec maleng, kama tem me ciko i kwo dong kibedo ka kitimo. Kit ma loyo me leb pa Lubanga—kit me profesi ma i cabo adek ki acel tye ka miyo lanen profesi romo nongo Ezekiel i ayat acel me cabo acel.

Kare no odoko, i mwaka me adekacel, i dwe me angwen, i nino me abic me dwe, ka an atye i kin jo ma ki jeno i but aat me Kebar, polo oyabore, ci an aneno gin ma Nyasaye onyuto. I nino me abic me dwe, ma obedo mwaka me abic me jen pa rwot Jehoiachin. Ezekiel 1:1, 2.

Calo lakwena i kare me ciko anyaka mia acel ki angwen piero angwen, Ezekiel tye i mwaka me adek abicel i yubo me Jubilee me abicel ki abiriyo, mwaka abicel ma pud pe oo i lwooro me adek i dyere adek me Yerusalem ma Nebukadinezar otwolo i 587 BC. Mwaka me adek abicel i wic coc nyuto myaka adek abicel mukato i nyuma me cano me cweyo cwiny ma dit loyo i historia me Cik Makwongo, ci tye i nino me abicel i mwaka me abicel, omiyo namba abicel kete i kom testimony me Ezekiel. I coc aryo ma cako wa nongo adek abicel kiyero kwede mara acel, ci namba abicel kiyubo kwede mara adek. I kit me Leviticus abicel ki adek ma rwatte ki kare me Pentekoste, temo me aryo ma adek abicel kinyuto oo i nyamo me turumbeta, nino abicel oo i iyo me Yesu Kricito, dok nino abicel oo i nino me kwayo pwon, dok nino abicel oo i alama me yo ma nyuto weng kulu me ceng mukwongo (Pentekoste) ki ceng me agiki (Tabernakle). Kit man nyuto adek abicel, ci lube ki yat adek me abicel. Ezekiel tye i Laro, ci kit me Leviticus abicel ki adek en Sanduk me Cik.

Akwan me ageny nyutu ni Ezekiel i kare eno obedo mwaka abicel ma pud tye ka pe oo i neno me kumeno ma kit pa cing ma giko, ma i nyut kelo cik me Sunday ma cok bino, calo atye ka ki nyuto

ki balo pa Jerusalem. Namba “abichel” en gin ma pire tek madit i but kit me Leviticus abichel acel me aryo, calo bene namba adek-pulu.

I nyutore i kom coc man ni ni ka i rwom me acel abichel aryo me telol man tye ka kiyubo kacel ki i rwom me agiki acel abichel aryo, dok ka i kare acel rwom aryo magi me acel abichel aryo kiyubo kacel ki kare me Pentekoste, ci yub me temo me hatua adek, ma en mac me tung maleng me Malaki, kinyuto gin maber me ber. Hatua adek magi tye ki alfa kacel ki omega i hatua me acel ki me adek, ma tye ki nyoro me waymark angwen ma kicako me nyutu hatua acel.

Pasaka, ki lubbiri me mugati ma pe tye ki yis, ki iye ni rwom me nyig yat me barley ma ocalo me cweyo, dok “abic” nino wa i agiki me lubbiri me mugati ma pe tye ki yis. Kikwanyo angwen mag yo mag cing tic me temo me acel, dok Yesu kare ducu nyutu agiki ki cako, dok temo me adek bene kicweyo ki yo mag cing angwen. Lubbiri me turumbeta, ci okato me Kristo i polo ma lubbe ki Nino me Kwayo Kica, dok nino abic i ngeye tye bino me Pentecost ki me Dero me Coo. Pentecost en cal me kot me kwon, dok Dero me Coo en cal me kot me agiki. I kit ma tye i Lebitikus abichel adek, Pentecost ki Dero me Coo ducu rwate.

Dong olwedo, wun obino pa Sayoni, kadi myero ubed ma yom i iye Rubanga wunu meg; pien en omiyowu kot mukwongo i kit ma otyeko, kadi en bicobo meolo kot piny piwu, kot mukwongo, kadi kot ma lacer, i dwe mukwongo. Joel 2:23.

Tic pa gwokkom me agiki ki pwonyo me pwoc ocalo i dwe 31 Dicemba, 2023. Tic pa temo mukwongo obedo temo me cike me lwak, ma oneno calo pieng me “jorwot me jo ni” ma opokogo gurupu ma dong ki itemogi con ki cwiny opwoyo pa 18 Julai, 2020.

“I yo lok me kare kacel ki yo lok me cingwari, Lok me Katonda nyuto lweny ma otiyo pi kare malac atii i kin adwogi ki balo. Lweny man pwod tye ka mede. Gin ma dong otime bene bino doki. Lweny pa kare macon bino cako doki, dok teori manyen bino mede ka aa. Ento jo pa Katonda, ma i yero kwo gi ki i timo me cingwari dong gutiyo butwero i cako me cako pwony pa malaika me acel, me aryo, ki me adek, gitye ka ngeyo kama gicung iye. Gitye ki yot kom ma lit kwo loyo mwony me deyo ma leng. Myero gicung matek calo lwet, ka gikwako cako me geno gi matek nyaka i agiki.” Manuscript Releases, volume 1, 47.

I buk Lēbitiko abichel adek ki apar, temo me acel kikelo calo rwom me porofeto ma oyubbe ki adek, ka i ngak onyo abichel i nyuma en agiki me cam ma pe ki yic. Pasaka obedo nino me acel, dyel me cam ma pe ki yic obedo nino me aryo, ci kwayo me nyig yat me acel obedo nino me adek. Ka i nino abichel i nyuma, dyel me cam ma pe ki yic ogik. Rwom me porofeto me temo me acel i kin temo adek bene kikelo calo i temo me adek, ma en agiki. I waymark me adek man, ma oyubbe ki waymark adek ma luwot ki acel, dyel me turumbeta en nino me acel, ci nywol me Kristo dok malo en i nino abichel i nyuma, bangene nino me kwanyo bal luwot i nino abichel i nyuma, ci ka i nino abichel mukene Pentekoste ki dyel me bedo i ot me cogo gi aringo cike me Sunday law ma tye cok bino, ma kikelo i buk pa Ezekiel calo kwanyo Yerusalemu.

I kin agiki me cam ma pe ki yiist ki agiki me turumpeta tye diek adek, ma pe keken kiwakalo cal me lakwena, ento bene tye ka calo temo me aryo i kin temo adek ma kiketo i iye ka i cal me Lareme.

Batisimo pa Kristo nyuto alama adek me Wuok Madit, Mugaati ma Pe Kijwok Oyic ki Yub me Acakki, pien alama adek magi mito Kristo i too, i lyeto, ki i cer. Tugo adek magi, ma lubbore ki nino abic nio ka gudo tugo me angwen, ma kinyuto ki agiki pa tyer me Mugaati ma Pe Kijwok Oyic. Batisimo nyuto tugo adek magi i kare ma cuk-lacok acel, ka Yohana obatiso Mesia ne. Tyer me cwaka kato tugo adek magi ka kibalo gi ki nino acel acel, dok tyer me otoño kato tugo adek magi ka kibalo gi ki nino abic.

Ka wa tiyo ki temo me acel pa dyer me ceng me mwaka calo kub me alam me yore adek ma gilubo ki alam me yore acel i ngec nino abicel; dok ka wa tiyo ki dyer me ceng me mwaka pa mwaka calo alam me yore adek ma i ngec nino abicel gilubo ki alam me yore acel, ci kit me profesi tye ka kicweyo ma obedo ki alam me yore pa alpha me adek ma gilubo ki nino abicel, ma dong gilubo ki nino adek piero apar (30), dok temo me adek pa dyer me ceng me mwaka pa mwaka calo alam me yore me adek ma gilubo ki nino abicel—kit man nyuto ni temo me acel okwanyo nino abicel weng, ma gilubo ki temo me aryo me nino adek piero apar ma oo i alam me yore me adek me nino abicel. Abicel dong plus adek piero apar, dok plus abicel obedo artam ($5 + 30 + 5 = 40$).

Batija pa Kristo obedo cing acel ka cing acel ka injwongo nino piero adek ki pyer aryo, ma ogik i kom temo adek. Gin mapol loyo twero nen i yo me rwate pa Lebitikus pyer aryo ki adek kacel ki kare pa Pentekoste, ento i rwom mukene, cabitano me kapitul man nyutu Arca i Kabedo Maber Adit loyo.

Jwok me lacen ma i Kwan pa Lebitikus abicel adek, me cobo ki me kabal, kityeko gi i dyere me Sabato aryo. Sabato aryo eni gin kelo kit me kerubi aryo ma gitye ka tuko, dok nyig coc me kare pa Pentekoste ma gikwanyo kicwore ki Lebitikus abicel adek, ginyuto Sanduk pa Cik ki kerubi aryo ma gitye ka tuko. Ezekiel kikelo iye i ot me lela i cuk acel, dok ka kikelo iye kuno, gi keto en i kare me nino abicel anyim me tye me lum, ma tye kuno owoto ka i bal me Jerusalem, ma kityeko ka lagam me cik pa Sunday ma cok bino. Cik pa Sunday gin gi nyuto ki Pentekoste ki Taborenakulu i Lebitikus abicel adek. Ezekiel tye i mwaka me adek abicel, dok adek abicel en kare pa temo me aryo iye temo adek ma gicako ogik me mac pa cumbek i Malaki adek. Temo me aryo kinyuto ki nino adek abicel, calo Ezekiel tye i mwaka me adek abicel pa cik me Yubili me apar wiye aryo ma ocako ki Pasika Madit pa Josiah, calo jonyonyo lok ma ryeko giluwu kwede. Ezekiel tye myaka abicel anyim me tye me lum ma odongo dwe adek ki abicel wiye acel, dok en tye i ot me lela, ma en dyere me temo adek me agiki ma pwonyo ki yweyo jo ma gitye ma onongo. Peter bene notye i Caesarea-Philippi (Panium), i dyere me temo adek, calo kinyuto ki Panium (Caesarea-Philippi), got me Transfiguration, ki yat me acam.

I mwaka 592 BC, Ezeekiel gitye iye ni pe twero lok, dok en oloko keken ka Katonda oyabo dhoge. Kwenan man omede nio angec i adwogi mar Yerusalem i mwaka 585/6 BC. Katonda nojukee ni olok ikare ma kugwenyo ocako, i nino ma “gin ma myero” pa “wangene” oto, ento pe onwongo omiye twero mar loko keken mpaka Yerusalem, “gin ma myero” pa “wang” mar Israel, dong opoto. Adwogi mar Yerusalem kitiyo calo cing mar cik pa Sunday ma bino ceng, kadi iye ka wuon Yohana Baptisita, lakwena ma wuok i dul mar aboro, ma giloko ni pe twero lok ka tye i ticit i ot lega, ma en ka Ezeekiel bene ne tye iye (i wang acel), bene giloko ni pe twero lok pi dwe aboro romo aboro. Ne obedo i nino mar aboro nyuma pa nywal pa Yohana, ka gitye ka tero Yohana ngec

mar ngado, ka omiyere twero mar loko. Jo obiang'wen aryo ma giloko ni pe gitye ki lok ka gitye i kacok maber. Lakwena mar adek ma giloko ni pe twero lok ka neneno Kristo i kacok maber ne obedo Daniel. I cuk mar apar, Daniel tye i kacok maber, dok calo ka gitye ka mulo iye mar aryo ikin adek, giloko ni pe twero lok. I dyekacel mar kin, Daniel giloko ni pe twero lok.

Ka en aye owaco lok mago bot na, atyeko akulo wang'a anyim ka cing piny, dok adoko ka pe atwero lok. Ka nen, acel ma calo kicel pa lutino dano ogwoko dog'a; ci ayabo dog'a, aloko, ka awaco bot en ma oketo anyimna nti, Ai rwot na, pien ki kare me neno man, cwercwiny ki can na odok iwot na, dok pe atye ki teko mo keken. Daniel 10:15, 16.

Lok me dwong

Anyisanyis me “lok” ki twero me ngec i kare me cik pa Sunday ma cok ocito, ka United States olok calo ogwok; dong kede me Balaam olok; wang acel pa Habakkuk olok, kendo pe oloko lok me goba. Lanebi adek ma pe gilok, ma kigengo lokgi ka gitye i Sanctuary, gilok i kare me balo Jerusalem. Kede Zachariah, en olok me nyuto ni nyinge manyen pa wode tye atir; kwo man dong tito cal pa jo Philadelphia ma kimiyogi nying manyen.

Ngat ma loyo atwero, abino kelo en pilar i ot got pa Katonda na, kede pe bino aa dok woko kunu: kede abino coyo iwiye nying pa Katonda na, kede nying pa gang pa Katonda na, ma en Jerusalem manyen, ma otye ka lor ki i polo ki bot Katonda na: kede abino coyo iwiye nying na manyen. Revelation 3:12.

Zakaria olamere kwede pa coc me cocere nying odi manyen pa Yohana.

Ci obedo ni i nino me aboro gin bino me tero nyare pa latin; ci gin luwo ni Zakaria, calo nying papane. Ento minne ogamo ci owaco ni, Pe kumeno; ento ibin luwo ni Yohana. Ci gin owaco botone ni, Pe tye ngat mo i wat me nyarowu ma iluwo ki nying man. Ci gin tiyo ki cing me penyo papane ni, en maro ni iluwo latin ki nying mene. En okwayo papara me coc, ci ocoyo ni, Nyingne en Yohana. Ci dong giwuniwu allua. Ci cokcok doge oyabore, dilaone otuke, ci owaco, ci opwoyo Lubanga. Luka 1:59–64.

Nyinga manyen pa Yohana twero ki kanisa me Philadelphia, dok nyinga Zakaria twero ki Laodicea calo kikelo ki kikwen me Zakaria i kwena pa malaika me adek. Lanen weng tyer i kom nino me agiki, dok nino me agiki obedo historia pa malaika me adek. Pi meno, malaika ma owoto ki kwena no myero obed malaika me adek. Zakaria okwero niang ni Ladit obikato lanyut i kanisa pa Seventh-day Adventist me Laodicea. Tye dong gin mapol ma twero waco i kom dwoko ducu pa dwon i lanen magi, ento wa pud wabimede ki duto wa i yo me niang laini me laneno pa Josia.

Yor Jocaya

Wan wa tye ka wa loko ikom ciclo me Jubili me apar wiye abicel ma ocalo i Pasika pa Josia i 622 BC, ento oliny pa Josia ocalo mapol anyim loyo 622 BC. Tye me Israel ma okelo Saulo i kom tron calo kabaka pa Israel me acel otyeko ciko mwaka artam ma kabaka Saulo obedo ka orito, ki nyuma ni mwaka artam ma kabaka Daudi obedo ka orito, ki nyuma ni mwaka artam ma Solomono obedo ka orito. Kwero pa Lubanga ma oyelo wang' profet Samuel matek pwonu otime i 1097 BC, dok

ocako oliny me pprofet me tye ma ogik i kom yat cruz ka jo Yahudi owaco ni pe gin ki kabaka mo dok, ento Kaisari.

Ento gitye go woñño ni, “Kel i woko, kel i woko, pwod iye i ataba!” Pilato okwongo ni, “Abedo apwodo Kabaka wunu i ataba?” Lupwonge madit ogamo ni, “Wa pe ki kabaka mukene, ento Kaica.” Jon 19:15.

I mwaka 1097, kabake adek obi rwot pi mwaka angwen piero aryo acel acel, nyaka i kare me to pa Solomoni i 977 BC, ka dong ker ne opokore dok obedo me nyoro ki me sudo.

Ci dong ginacwiny gityeko mito rwot: ci Katonda omiyogi Saulo wot Kici, dano ma oa i dogola pa Benjamini, pi mwaka artam. Tic pa Lukwena 13:21.

Daudi ne tye ki mwaka adek ki pinyacel piero acel ka ocako me bedo kabaka, dok obedo kabaka pi mwaka artam. I Hebron obedo kabaka iwiye Yuda pi myaka abiro ki dwe abicel; dok i Yerusalemu obedo kabaka pi myaka adek ki acel piero adek iwiye Israel ducu ki Yuda. 2 Samuel 2:4, 5.

Ker pa Solomona ocako i mwaka 971 BC; gobo me Kaceri onywako i mwaka me angwen pa Solomona (967 BC). Teko me yubo ne otim i mwaka abiro (1 Kings 6:37–38), dok Kaceri otum tyen i dwe me aboro i mwaka me apar ki acel pa Solomona. Yubo me cwiny kikome ocake i dwe me abiro (dwe me Ethanin), i kare me Tyo me Wiye Dogola (1 Kings 8; 2 Chronicles 5–7). Rwodi, Kaceri, ki lobo piny, weng acel acel, gin nyuto ire marac i gin acoya me mwaka mia angwen ki piero me acel acel, ma onego ka awene nyuto kare me lanen me ajon ma pyer ka i rwodi, onyo Kaceri, onyo lobo piny.

Daniel okelo i bwo jen jen i mwaka 607 BC, ento jo mapol ma lweny ginacoc me chronoloji me Baibuli nyuto 605 BC. Coc me gin ma otimme ikare mukato myero orib kacel ki temo me porofeta, dok cal me nyig coc pa gin ma otimme ma kiketo ikom rek me historia ma cako ki mito me rwot i 1097 BC, tye ka twero cimo pa jo mapol ma bedo caden me porofeta ni 607 BC aye tiyo ma kare, pe 605 BC. 607 BC nyuto agiki me myaka mia angwen ki abicel acel i rek me rwodi, ento bene cako acel ku i nyig adek madongo me myaka pitom ma tye i rek man. 607 BC nyuto agiki me myaka pitom ma ocako ki jen jen pa Manasseh i 677 BC. Nyig mukwongo me simbol me myaka mia angwen ki abicel acel (ma tye ki caden adek i rek man), rumo i kabedo ma acel ku i caden adek me myaka pitom giko iye, dok caden mukene me myaka pitom cako iye; kic me namba temo 607 BC, pien tye tam ni Daniel okelo i bwo jen jen i 605 BC.

Iye i kinye ma tye ki kare me myaka 490 ma kitiyo kacel ki kabaka ki i 1097 BC wa i 607 BC, tye dok myaka 490 ki i kare me pwonyo pa Kacok me Solomon wa i kare me pwonyo pa Kacok ma inge dok i yo me dwogo ki nying Zerubbabel i 516 BC. Myaka 490 man en tye ki myaka 420 ki i pwonyo pa Solomon i mwaka ne me apar wiye acel, ka omedo ki myaka 70 ma Kacok obedo kama ma pe iye dano ka i kare me poj me lworu, ci doko 490 myaka. Cik me adek pa Artaxerxes obino myaka 59 i ngeye i 457 BC, dok omako acakki me myaka 490 ma “oketo” (okato ki iye, Daniel 9:24) pi jo pa Mungu ma ogik i mwaka 34 i kare me cwecweno Stefano ki lwete. Adwogi, tye getu me kare mapol mukene ma tutwal i kinye me profesu ma ocako ki ngol me acakki me bal me kwany Mungu ki Cwiny me Profesayi i 1097 BC, dok ogik i kare ma Stefano oneno Kristo ka tye

ka aa i cing lacam pa Mungu. I loko pa getu man, wa nongo wiil me profesi pa Josiah.

An aneno ni “lwong bedo me lokke woko ma pire tek i caku,” pien caku me lanyut nyuto kare ma Israel gikwanyo kwo me Kwaro calo Kabaka, i miti me gin me bedo ki kabaka me dunia; ci man oyiko twero me caku pa kabaka me dano i Israel. An acoyo man bene pi wil pa Josiah, ma te lokke nito ni “lwong me Katonda,” ma en nyig coc me lwong ki bene me lokke woko ma pire tek i caku pa lut pa Katonda.

Ka Solomona oto, ka doggola aparo ki aparo me lwak apar ki aryo omiyo acel i kabedo me anyom ka acel i kabedo me anyima, kwanyo ni Jeroboam omiyo cike me timo yec me lagam ma pe atir, lakwena ma pe owot ki woro owacciyo ne; dok cikki meno obedo ki kwena me lakwena me kabaka ma bibino ma nyinge Josia. I kare me lok me tic me kwero ma en guro me acakki pa Jeroboam kacel ki lwak apar me anyom, kwena pa Josia kacel ki cwakke me cweyo adwogi ma twero ne kiyuto ki Yubile Madit me Kwayo me mwaka 622 BC, ne kikwano kinyuto woko. Cwak meno ne gibedo keken pien ne ginongo coc pa Musa, dok ne gilando kwena me ngolo kop i kom jo pa Lubanga pien me kwero gi ma pe gicung i yoo. Ka lok ma aa i coc pa Musa kikwayo ne kiwaco bot kabaka Josia, omiyo cweyo adwogi maduong loyo i lok me cik Maleng me Kare Macon. Kwena meno pa nyako ma bibino anywala ma nyinge Josia, dok bene obedo ki kwena me ngolo kop i poro me kwero ma en guro me acakki ma lakwena ma pe owot ki woro oywayo i kom kabaka Jeroboam.

Kwena pa Musa calo Daniel olwongo, en “ceng abiro” me Kiwandiik i Lebitic pa 26, dok obedo yubo mukwongo mapire tek ma William Miller onongo oyubo, en ma obedo cal me adwogi me lok ada mukwongo pa Adventism. Teko ma omiyo kwena pa Miller oduyo i nino 11 Agosto, 1840 onongo gityeko kawo ki i tic pa “Josiah” Litch i mwaka 1838 ki 1840. I 1863, yubo magi gicako keto kanyonge, dok “ceng abiro” obed cal pe pi lok ada mukwongo keken pa Millerites me Philadelphia, ento bene obedo cal me kwena pa Millerism me Laodikea ma otamore ka kwero yubo magi. Gin acoya pa Millerites me malaika mukwongo ki me aryo tye ki cal pa “Josiah,” ma bitye ka doki kene-kene, kit ma gikwandiik owoto, i gin acoya pa lukeme acel mia angwen ki angwen. Tyer pa Josiah odok cen i lacoo pa rwot Saul, dok odok bene wa i agiki me konyo woko Kanisa pa Seventh-day Adventist me Laodikea i cawa me cike pa Sunday. Tyer pa Josiah i Ezekiel kombedi tye i yoo me yabe, calo agiki ma oyot loyo me kwan me kwayo akaka i kom lukeme acel mia angwen ki angwen.

Wa wabedo ka mede ki lok manok i coc acoya malubo.